

**JEST PRAWDA CZASÓW,
O KTÓRYCH MÓWIMY – O CZASACH
PRL-U W LITERATURZE I FILMIE**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Jest prawda czasów, o których mówimy – o czasach PRL-u w literaturze i filmie

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

IV / 45 minut

Cele. Uczeń:

- analizuje tekst literacki;
- odczytuje sceny filmowe;
- wskazuje cechy absurdu;
- kształtuje postawę krytyczną.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstem literackim;
- praca z filmem;
- debata;
- analiza materiału źródłowego;
- praca zespołowa;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- film *Miś*, reż. Stanisław Bareja;
- komputer z dostępem do Internetu i projektor lub tablica interaktywna;
- wiersz Stanisława Barańczaka *Spójrzmy prawdzie w oczy*.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Nauczyciel przeprowadza wywiad z uczniami na temat sytuacji politycznej w czasach PRL-u, aby dowiedzieć się, jaką świadomość o historii tamtych lat posiadają, w razie potrzeby uzupełnia informacje.

<http://wroclaw.wyborcza.pl/multimedia/zycie-w-prl/symbole-prl/bar-mleczny>

Część właściwa:

1. Głośne czytanie wiersza Stanisława Barańczaka *Spójrzmy prawdzie w oczy*.
2. Przygotowanie do omówienia – wskazanie przywołanych sytuacji i ich związku z odniesieniem do oczu, interpretacja tytułu.
3. Próba odczytania tekstu jako demaskacji mechanizmów zakłamania stosowanych w języku prasy. Wskazanie parodii i cech poezji lingwistycznej w wierszu.
4. Praca w grupach
 - uczniowie interpretują sceny o charakterze demaskującym absurd PRL-u

- scena z milicjantem Szczupakiem, zatrzymującym kierowców do kontroli w pobliżu makiet domów. Zwrócenie uwagi na sytuację i dialogi;
 - scena z ekspedientką, która przegania intruzów następującymi słowami: *Panie, tu nie jest salon damsko-męski. Tu jest kiosk Ruchu! Ja tu mięso mam;*
 - scena w barze mlecznym Apis, w którym miski są przykręcone do stołów, a sztucce przymocowane łańcuchami;
 - scena z planu filmu propagandowego.
5. Prezentacja efektów pracy uczniów.

Część podsumowująca:

1. Zaprezentowanie i omówienie dowolnego fragmentu *Misia*, np. scena w barze lub innego zaproponowanego przez uczniów.

Komentarz metodyczny:

Lekcja bazuje na zastosowaniu metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, wykorzystaniu zasobów internetowych oraz tradycyjnych źródeł informacji. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreślenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Należy umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu poprzez angażowanie go w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych. Podczas lekcji realizowane są kompetencje kluczowe, mające znaczenie na rynku pracy, szczególnie w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej, w zakresie rozumienia i tworzenia informacji (teksty literackie), osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się (praca w grupach), w zakresie przedsiębiorczości (komunikowanie się).